

*Kennisgeving plan-mer - Uitbreiding recreatieoord
Willem Tell gemeente Opglabbeek*

Nummer: INBO.A.2006.158
Datum: 31/10/2006
Auteurs: Geert Sterckx
Geadresseerden: Dienst MER
Liesbeth Lelieur
Koning Albert II laan 20 bus 8
1000 Brussel

Aantal pagina's:

Algemene opmerkingen

De ontwikkelingsmogelijkheden voor toeristisch-recreatieve infrastructuur in het buitengebied worden in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen besproken op p.415 en p.416. Het RSV stelt dat nieuwe hoog-dynamische infrastructuur slechts onder strikte voorwaarden mogelijk is in het buitengebied. Hierbij is het de bedoeling de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied te garanderen zonder het functioneren van de structuurbepalende functies van het buitengebied (natuur, bos en landbouw) aan te tasten. Voor de discipline fauna en flora dient het plan-MER dient te onderzoeken welke effecten deze uitbreiding heeft op de buitengebiedfuncties van de Bosbeekvallei en aangrenzende gebieden. Voor dit onderzoek verwijzen we naar de beoordelingscriteria van het RSV op p.415 en 416.

De Bosbeek vervult binnen Vlaanderen een belangrijke natuurfunctie. De Bosbeekvallei werd aangeduid als SBZ voor behoud en herstel van een aantal habitats, waarvan een aantal specifiek in de vallei en de omgeving voorkomen:

- Voedselrijke ruigten
- Laaggelegen, schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- Oude zuurminnende bossen met *Quercus robur* op zandvlakteno
- 91E0 (+) Alluviale bossen met *Alnion glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Daarnaast werden grote delen van de Bosbeekvallei aangeduid als VEN-gebied en/of Natuur of bosgebied. In de prioriteitenkaart voor Bos en Natuur werd het grootste deel van de Bosbeekvallei en de overgangen naar waardevolle droge natuurgebieden opgenomen als gewenst VEN-of verwevingsgebied om een samenhangend Vlaams netwerk te realiseren.

Het Kampeerterein grenst aan een zeer waardevol valleideel met mesotrofe elzenbroeken (vm, habitat 91EO) en natte ruigten met *Moerasspirea* (habitat 6430). Stroomafwaarts komen ook zeer waardevolle Va- en Vc-bosjes voor. Deze iets voedselrijkere bossen ontstaan op kwelzones met sterk gebufferd grondwater en zijn uiterst zeldzaam in de Kempen. Daarnaast komen ook veel waardevolle dottergraslanden en rietvegetaties voor. Door het sterke reliëf zijn er waardevolle overgangen van droge loofbossen en heiderelicten naar natte graslanden, ruigten en valleibos. Dit vormt een belangrijke kernkwaliteit van het gebied.

De Bosbeek zelf vormt één van de meest waardevolle beken van Vlaanderen omwille van de goede waterkwaliteit en zeer waardevolle beektrajecten met een natuurlijke oever- en beekbodemstructuur. Daarom dient het MER ook voldoende aandacht te besteden aan de aquatische natuurwaarden van de Bosbeek. De Bosbeek werd niet aangemeld als SBZ voor Beekprik. Deze soort komt volgen de Vis-databank wel voor stroomafwaarts ter hoogte van de Dorpermolen. Deze soort werd niet aangemeld als doelsoort voor deze SBZ van de Bosbeek maar is wel tevens een Bijlage IV-soort van de Habitatrictlijn waarvoor alle voortplantingsplaatsen dienen beschermd te worden.

Op een ruimer landschapsniveau vormt de Bosbeekvallei een belangrijke ecologische verbinding tussen enerzijds de Hoge Kempen met de Mechelse heide en de boscomplexen van de Klaverberg, Olenderheidebos, en de Boscomplexen van Dilsenerbos, het Mechels Bos, Schootshei en Bergerven en anderzijds de natuurwaarden van het landduinengordel van Opglabbeek en Gruitrode. Verder stroomafwaarts vormt de Bosbeek een essentiële natuurverbinding naar de natuurkernen in de Vlakte van Bocholt (Jagersborg en de Wateringen).

Pagina-gewijze opmerkingen

P.28 In de opsomming van uit te voeren werken worden alleen grondwerken besproken. De uitbreiding van het Kampeertterrein voorziet ook de aanleg van sanitaire gebouwen, autowasplaatsen en uitbreidingen aan de bestaande zwembaden. Moeten niet alle voorziene werkzaamheden in het plan-mer vermeld en beoordeeld worden?

P 30. De voorgestelde locatie-alternatieven zijn beperkt tot een variant die aansluit op het huidige recreatiegebied en tot actuele kampeertterreinen, waar geen tot zeer beperkte uitbreidingsmogelijkheden bestaan (Zavelbos en Het Laer). De vraag is of in het kader van een plan-mer geen alternatieve zones in de omgeving moeten gezocht worden, die kunnen getoetst worden aan de criteria van het RSV.

P32. De afbakening van het studiegebied heeft voor Oppervlaktewater en grondwater een grootteorde van 250 m en voor Flora en fauna een grootteorde van 500 m rond het projectgebied. Gezien de mogelijke impact op de waterkwaliteit van de Bosbeekvallei, dient het studiegebied uitgebreid te worden tot de beïnvloede zones voor oppervlaktewater en grondwater. Dit omvat ook mogelijk stroomafwaarts gelegen overstromingsgebieden. Voor rustverstoring kunnen de effecten eveneens ruimer zijn dan 500 m, indien de recreatiedruk op omliggende natuurgebieden significant stijgt. Daarnaast dient ook de landschapsecologische functie van de Bosbeekvallei op een ruimere schaal bekeken te worden, gezien het grote belang van deze vallei als Natuurverbinding tussen de belangrijke Limburgse natuurkernen.

P.40 het ingreep-effectenschema is niet volledig. Alle relevant effecten uit andere disciplines moeten vertaald worden naar fauna en flora indien daar effecten te verwachten zijn. Dit geldt voor bodemverontreiniging, lozing van zwemwater en kwaliteitswijzigingen van oppervlaktewater, debietswijzigingen van de beek.

P.43 De voorgestelde methodiek voor Flora en fauna is minimaal. De standaard-gegevens van BWK1 en fauna laten niet toe gepaste conclusies te trekken inzake impact op valleibiotopen en verstoring van kwetsbare gebieden.

De BWK dient zo recent mogelijk te zijn en waar nodig aangevuld met terreinwerk. De BWK van de kennisgeving is de verouderde BWK1-versie. Een nieuwe, veel meer gedetailleerde ontwerp-BWK is beschikbaar op het INBO en kan direct aangevraagd worden bij de cel Biologische waarderingskaart.

Daarnaast is veel gebiedsspecifieke informatie beschikbaar in het erkenningsdossier van het Natuureservaat van de Bosbeekvallei en in de studie van Lisec van 2003 "Ecologische inventarisatie en visievorming- Bosbeek, studie in opdracht van afdeling water". Ontbrekende gegevens kunnen dan via gericht terreinwerk aangevuld worden.

Binnen de invloedzone van het project dienen de BWK-eenheden naar de overeenkomstige Natura-2000 habitats vertaald te worden om de impact op de natura2000 waarden mogelijk te maken. Het project dient getoetst te worden aan de ecologische vereisten van deze habitats. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van het boek "Natura 2000, doelen en staat van instandhouding, onderzoeksverslag Instituut voor natuurbehoud en Afdeling Natuur, IN.O.2005.03" van Heutz G. en Paelinckx, D. Voor de beoordeling van de milieu-effecten op de valleibossen van het studiegebied verwijzen we naar de studie "Onderzoek naar de abiotische standplaats vereisten van verschillende beekbegeleidende Alno-Padion en Alnion incanae-gemeenschappen, De becker, P. et al, 2004, onderzoeksverslag IN.O.2004.17 . Deze studie biedt actueel de best beschikbare wetenschappelijke kennis inzake ecologische standplaatsvereisten van valleibossen.

Gezien de hoge waarden van de Bosbeek dienen de biologische aquatische waarden duidelijk beschreven te worden. Ook de structuurkenmerken van de beek dienen beschreven te worden. Ook hier geldt dat het project moet getoetst worden aan ecologische normen voor waterlopen. Deze normen hebben zowel betrekking op waterkwaliteit als op het beoogde beekregime.

Broedvogeldata: voor het UTM-hok zijn geen gelokaliseerde soortenterritoria doorgegeven aan INBO. De beschikbare gegevens van de broedvogelatlas hebben dus betrekking op een UTM-hok van 5 op 5 km. Dit impliceert dat een territoriumkartering van broedvogels noodzakelijk is om de impact van verstoring te kunnen beschrijven.

P48 effectenbeoordeling Flora en fauna

Voor de valleigebonden natuurwaarden geldt dat deze zeer sterk afhankelijk zijn van een goed grond- en oppervlaktewatersysteem. Belangrijke aandachtspunten hier zijn

- Impact op de oppervlaktewaterkwaliteit – en kwantiteit van de Bosbeek en relatie met aquatische natuur. Een natuurlijk beekregime is van belang voor de stroomminnende fauna en voor de ontwikkeling van een natuurlijke beekbodem met pool-riffe-patronene, variatie in sediment, stroomkuilen, meandering
- Stroomafwaarts: impact van wijzigingen van oppervlaktewaterkwaliteit – en kwantiteit in actuele of geplande overstromingsgebieden met kwetsbare biotopen. In veengronden dient ook specifiek de impact van sulfaat nagekeken te worden aangezien dit kan leiden tot interne eutrofiëring door afbraak van veen.
- Impact op grondwaterkwantiteit en kwaliteit en daaraan gebonde biotopen (conform het DULO-waterplan) hierbij dient zowel de impact van de grondwaterwinning als van de exploitatie nagegaan te worden.

Voor de natuurwaarden in en buiten de vallei dient het MER na te gaan welke impact de toename van recreatiedruk heeft op de natuurwaarden in de ruimere omgeving. Een tweede mogelijk effect is de toegenomen barrièrewerking langs wegen als gevolg van veranderingen in verkeer.